

Position paper

Aan: Leden vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Eerste Kamer

Van: Dr. E.A.P. (Erik) Schouten CPC
Voorzitter Centraal Aanspreekpunt Pensioenen, Belastingdienst

Betreft: Deskundigenbijeenkomst over het wetsvoorstel Wet herziening bedrag ineens

Datum: 14 maart 2025

Inleiding

Dit position paper gaat in op de fiscale gevolgen van de uitkering van een bedrag ineens en de gevolgen voor inkomensafhankelijke regelingen (zoals toeslagen). Voor pensioenaanspraken geldt de zogenoemde omkeerregel (aanspraak onbelast, uitkering belast). Eén van de voorwaarden die wordt gesteld aan de toepassing van de omkeerregel is dat (op een enkele uitzondering na) een ouderdomspensioen levenslang wordt uitgekeerd. Afgezien van de mogelijkheid om een zogenoemd klein pensioen af te kopen, is een uitkering ineens tot nu toe niet toegestaan.

Gevolgen fiscaliteit en inkomensafhankelijke regelingen (zoals toeslagen) van bedrag ineens¹

Een uitkering ineens is, net als reguliere pensioenuitkeringen, belast als loon uit vroegere dienstbetrekking. Door de progressie in het belastingstelsel kan een uitkering ineens ervoor zorgen dat de belastingplichtige met de top van zijn inkomen in een hogere belastingschijf terecht komt. Hierdoor kan hij meer belasting betalen dan wanneer hij had gekozen voor reguliere periodieke pensioenuitkeringen.

Als gevolg van de uitkering van het bedrag ineens wordt het verzamelinkomen in de inkomstenbelasting hoger. Dit kan gevolgen hebben voor de hoogte van de persoonsgebonden aftrekposten (zoals giften en zorgkosten) omdat via het verzamelinkomen een drempel wordt bepaald die van invloed is op de hoogte van de aftrek. Het hogere verzamelinkomen heeft tot gevolg dat eventuele heffingskortingen lager kunnen worden of kunnen komen te vervallen omdat deze inkomensafhankelijk zijn. Voor mensen boven de AOW-leeftijd zijn dit de algemene heffingskorting en de (alleenstaande) ouderenkorting. Opname van het bedrag ineens heeft geen invloed op eventuele arbeidskorting, omdat dit geen inkomen uit tegenwoordige arbeid betreft.

Een uitkering ineens kan ook gevolgen hebben voor de hoogte van eventuele inkomensafhankelijke regelingen, zoals toeslagen. Een bedrag ineens is onderdeel van het voor dergelijke regelingen geldende toetsingsinkomen in het jaar van uitkering. Die eenmalige inkomenscomponent kan ervoor zorgen dat de belastingplichtige het recht op bijvoorbeeld zorg- of huurtoeslag verliest of dat deze lager moet worden vastgesteld. Sparen of beleggen met het bedrag ineens kan tot gevolg hebben dat het box 3-vermogen het bedrag van de vermogenstoets overschrijdt waardoor geen recht op toeslag (meer) bestaat.

Na een uitkering ineens zijn de periodieke pensioenuitkeringen lager dan in de situatie wanneer er niet gekozen was voor een uitkering ineens. Dat kan betekenen dat heffingskortingen en toeslagen in de jaren na het jaar waarin de uitkering ineens wordt ontvangen, mogelijk hoger zijn dan wanneer deze keuze niet was gemaakt. Een verlaging (of vervallen) van heffingskortingen of toeslagen als gevolg van een bedrag ineens zou mogelijk in de toekomst (gedeeltelijk) gecompenseerd kunnen worden door hogere toeslagen of heffingskortingen, maar dat is sterk afhankelijk van de persoonlijke situatie. Als een bedrag op de peildatum van box 3 op de bankrekening staat of gebruikt wordt om te beleggen, kan dit gevolgen hebben voor de hoogte van de vermogensrendementsheffing in box 3.

¹ Het wetsvoorstel Wet herziening bedrag ineens is ook van toepassing op lijfrenten. De gevolgen van een uitkering ineens voor lijfrenten voor de belastingheffing en inkomensafhankelijke regelingen (zoals toeslagen) zijn vergelijkbaar met de gevolgen van een uitkering ineens voor pensioenen.

Alternatieven voor een uitkering ineens

In plaats van de keuze voor een uitkering ineens heeft de pensioendeelnemer de mogelijkheid om in de eerste jaren na pensionering onder voorwaarden te kiezen voor een zogenoemde hoog/laag-uitkering (binnen een bepaalde bandbreedte). Bijvoorbeeld eerst vijf jaar een hogere pensioenuitkering en daarna levenslang een lagere uitkering. In de periode tussen de pensioeningangsdatum en het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd geldt een verruimde bandbreedte voor een AOW-overbrugging. De keuze voor een bedrag ineens mag overigens niet gecombineerd worden met een keuze voor een hoog/laag-uitkering of AOW-overbrugging. De fiscale gevolgen van de hoog/laag-uitkering en de AOW-overbrugging zijn vergelijkbaar met die van de uitkering van een bedrag ineens, zij het dat geen sprake is van een piekinkomen of -vermogen.

Beschikbare informatie en rekentool van de Belastingdienst

Op de website van de Belastingdienst staat algemene informatie over de fiscale gevolgen als een belastingplichtige de AOW-leeftijd bereikt.² Deze informatie betreft onder andere belastingtarieven, heffingskortingen, loonheffing over AOW, pensioen of lijfrente-uitkeringen, voorlopige aanslag inkomstenbelasting en specifieke zorgkosten. Op deze website staat ook een rekentool³ om een proefberekening te maken of er recht bestaat op toeslagen, en zo ja hoeveel. Door een berekening te maken zonder en een berekening met een bedrag ineens, kan de belastingplichtige een inschatting maken van de gevolgen op dat moment van de uitkering van een bedrag ineens voor toeslagen (huurtoeslag, kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag en zorgtoeslag). Via deze (algemene) rekentool kunnen de gevolgen van een eenmalige pensioenuitkering voor toeslagen nu al in beeld worden gebracht.

Specifieke informatie en rekentool voor uitkering bedrag ineens

Na inwerkingtreden van de Wet herziening bedrag ineens zal de Belastingdienst algemene informatie op de website opnemen. Het op individuele basis inzichtelijk maken van de gevolgen van een keuze voor een bedrag ineens is op basis van beschikbare aangiftegegevens niet mogelijk. Deze aangiftegegevens gaan over het verleden terwijl bij de keuze voor bedrag ineens toekomstige inkomensgegevens (of inkomensgegevens van het lopende jaar) nodig zijn. De Belastingdienst is daarnaast niet toegerust om een specifieke advies(reken)tool te ontwikkelen waarmee op individuele basis gemakkelijk de gevolgen van een keuze voor een bedrag ineens inzichtelijk worden. De Belastingdienst is wel graag bereid om mee te denken als een andere partij een dergelijke tool ontwikkelt. Hierbij merken wij op dat het delen van individuele financiële en fiscale gegevens met derden op grond van wettelijke beperkingen niet zonder meer mogelijk is.

² [U hebt de AOW-leeftijd bereikt](#)

³ [Proefberekening toeslagen](#)